

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalul acesta ește în totă *Mari-*
sér'a; dar prenumeratiile se primesc
în totă dilele. *Pretiulu* pentru Austro-Ungaria: pre unu anu e 6 fl., pre I semestrul
3 fl., — pentru România și Terile latine
și streine: pre una anu 8 fl. (20 franci —
lei noi), pre I semestrul 4 fl. (10 fr.—l. n.)
Unu număr singuratică costa 12 cr. v. a.

Totă ziudenile și asemnat' unele
suntă a se tramite la Redacțiunea
diurnahilui în Gherla (Szamos-
ujvár.) Er diurnalele de schimbă
precum și totă scrierile de a căroră
aparenția ar fi să se face mențiune
în acestu diurnal suntă a se tra-
mite la *Proprietariulu diurnalului*
M. B. Stănescu în Arad.

Insertiunile se primesc cu 7 cr.
de liniu și 30 cr. față timbră.
La repetări mai doze a unor și
acelorasi insertiuni se accordează re-
duceri însemnate în pretiulu de
inserare.
Collectantii de insertiuni se
împărtăsesc în % cuvenit.

Abonamentele suntă a se face prin assem-
natiuni postale: La **REDACTIUNEA DIUR-
NALULUI** în Gherla Szamosujvár. Cei de
gente barbara și din teră străină se voru
adresă: în Siberia la Tiarulu, în China la
Ching-chiling-ho, în Persia la Siaculu, în
Asia și în celealte parti ale lumii la pre-
fectul Banjia. *Pretiulu de abonamente*
se primesc în totu soiul de bani — nu
mai în bani idealii *nu*.

Abonamentele pre anulu 1880 se se facă indată!

Pretiulu de abonamentu pre I anu e **6 fl.** —
1/2 anu **3 fl.** 1/4 anu **1 fl. 50** cr.

PE GHIACIA.

Totă lumea pe-ntrucătă fugă se se dé pe ghiacia
Unii 'n mediu, altii spre sera, altii chiar' de dimineață,

Vai și multi mai cadu pe ghiacia!

O cocona prea frumosă, cu roșu alburii pe față,
Intr'atât'a se aventa — cându o vedi te prinde grătie,

Vai, de nar' cadea pe ghiacia!

Copilită ce din fire e usiorica de minte,
Se aventa serumanică, dar' cade cându nice simte,
Căci multi i facu complimente.

O se rideti de v'oiu spune că chiar' cei ce dau povetă,
Omenii cu barbe lungi, încă se dau adă pe ghiacia.

Dar' luncându — cadu pe față!

Ca ministrii, deputatii, încă luncea usioru
Cându s'aventa 'n luciul gheciei, stându numai pe unu pitioru,
Ast'a-o sciti din cioroboru.

Ca intréga tiér'a nostra luncă astăzi orbesc
O sciti voi, — atât'a numai că capulu nu si-lu scintesc
Căci Domnula pre ea o padiesce.

Dar' ce dicu, că si eu iusu-mi, scriindu astă poesia
Încă m'aventau cu fața colo pe ghiaci'a lucia,
Oh, si-de oiu cadă . . . vai mie!

I. P. R.

Patianiile și nasdravaniile

BARONULUI MINCIUNESCU.

(Continuare.)

Sorele era la apusu și merindea mea la sfîrșitul
Eu me intorceam catra casa candu o diană de urșu
furiosu, cu gur'a cascata, gata de-a mă face băcati, 'mi
eurmă drumulu. Înzadaru cauta prin totă buzunarele
pravu și glontie. Nu gasescu nemicu, decătu două bă-
cati de cremene de pusca pre cari aveam datin'a de-ale
portă la mene pentru tempu de necasu. — Aruncu pre
un'a în gur'a fiarei cu atât'a potere incătu strabate pâna
în fundulu gâtului. Acesta bucatura nefiendu pre gus-
tulu ursului, fiar'a se căm codă și mormău cu disgustu,
dându-mi mie tempu și ocasiune de a-i pot aruncă în
gât și pre a dou'a bucata de cremene. — Acăstă nu
numai că nimeri ci încă se ciocni de cea de antâia cu
atât'a vehementia, încătu din ciocnirea loru se escă focu
în urmă caru'a ursula plesău cu o explozie ingrozitoare.

'Mi era rânduitu că se fiu atacatu de fiarele cele
mai ingrozitoare și cele mai selbate, chiar' atunci cându
erăm mai puținu pregătitu de-a stă față cu ele. Asi
odata o diană de urșu nevașcesc asupr'a mea cu unu
urletu selbatelu, chiar' atunci candu 'mi scosese-mi cre-
menea pentru de-a mi-o ascută. — Totu ce poteam face
în grab'a mare era că se me urcu pre unu arbore înaltu
și se me pregatescu de aperare. Spre menorocirea mea,
cându me urcăm în susu, scapai cutitulu la pamentu și
acum numai aveam decătu degetele, cari inse nu-mi erău
de ajunsu pentru de a întiepieni cremenea dela cocosiu
(tragatoriu). Ursulu morăia în giurulu trunchiului și eu
prevedeam că preste done-trei mominte voi fi spin-
tecatu de fiar'a selbatica. — Asiu fii potutu se dau focu
umplaturei, scotiendu scânteia din ochii mei, cum mai fa-
cuseam cu oaspeți.

FRICA NÓSTRA.

locu nu-mí convenía, căci si la ántâia practica a lui 'mi casiunáse o dorere de ochi din care inca nici acum nu erám deplenu vindecatu. Cautáu cu machnire la cuitulu meu infiptu in zapada, dar' tóta machnirea mea nu-mi folosia nici câtu e negru su unghia. In sférșitu mi-a venit o idea precâtu de fericita pre atâtu si de ciudata. Sciti cu totii ca adeveratulu venatoriu, că si bnnulu filosofu, 'si porta tóte ale s'ale cu sene-si; incâtu despre mene, traist'a mea de venatore e unu adeverat magasinu in care afli totu ce poftesci pentru tóte imprejurările neasceptate. Cautáu prin trêns'a si scosei mai ántâiu o bucata de sfóra, apoi unu carligu de fieru, si o cutiiutia cu smóla care fiendu intiepenita de frigu o pusei in sénă că se se mai moie. — Legai apoi de sfóra cârligulu pre care 'lu unsei din grosu cu smóla si-lu lasai repede la pamentu. Cârligulu unsu cu smóla se intiepení de manunchiulu cuitului si inca cu atâtu mai tare, cu câtu smól'a, intarindu-se la aeru, se facise că cimentulu; asié isbutíi că se-mi redicu cuitulu. — Abia apucái se intiepenescu cremenea, cându ursului i-i vene voi'a de-a se urcă pre arbore.

— Pre legea mea — dîsei eu — singuru unu ursu 'si poté alege atâtu de bene 'tempulu.

Si 'lu primii cu o descarcatura atâtu de frumósa incâtu la momentu 'si si pierdù voi'a de-a se mai ureá pre arbore.

O alta data, fusei inghesuitu asié de aprópe de unu lupu, incâtu, pentru de a me aperá, nu-mi mai re-masese altu mijlocu decâtu se-i bagu pumnulu in gura. Inpinsu de instinctulu de-amí aperá viéti'a cu ori-ce pretiu, 'mi bagaiu pumnulu din ce in ce mai afundu prin gâtulu lupului, asié incâtu braçulu miei intráse acum pâna la umeru in lupu. — Atât'a inse nu-mi ajungea. Erám nasu in nasu cu lupulu; si ast'feliu cautáu unul la altulu potu dice ca nu cu pré mare dragoste. — Ce se me facu? Déca mi-oiu scóte mâna din gâtulu lupului, elu me va si spintecá la momentu. — In scurtu me-am hotarit. Am apucat cu mâna maruntaiele lupului si le trasei in afara asié ca intorsei lupulu pre dosu chiar' că si pre o manusia, lasândulu mortu pre zapada.

N'asiu fí intrebuintiatu negresítu acestu mijlocu fața de unu câne turbatu, care me urmari într'o dí prin o ultia a S. Petruburgului.

— De asta data, 'mi dîsei eu, nu va fi mai bene decâtu se o iái la fuga.

Si cum socotii si facui. Ma pentru că se fugu mai bene, 'mi aruncai josu mantéu'a si alergai câtu potui mai iute catra casa. — Tramisein apoi pre servitoriu miu că se mi-o caute; si apoi lasai că se o asiedie cu cele alalte haine. — A dou'a dí audu unu latratu mare in casa, si pre Tóderu care venia spre mene strigându:

— In numele ceriului, d.-le barouu, mantéu'a d.-t'ale este turbata!

'Mi cautu repede garderob'a si 'mi vedu tóte hainele sfasiate si facute bucati. Servitoriu avea dreptu, mantéu'a mea era turbata; si chiar' in acestu momentu se aruncáse cu turbare asupr'a unei frumóse haine de gala,

Lumea, tiér'a, cu-'ngâmfare constatăza ca ni frica
De căte fantasme tóte, chiar' de umbr'a ce n'avemu;
Da, striga lumea 'ngâmfata, ne mai sciindu ce se dică
De mânia, căci noi astadi politici ne aratamu.

Dar' politic'a barbata, lumea 'ntréga de-ar' turbă,
Noi nu potem nici odata altor'a a o lásá!

Se 'ncercau se se redice Slavii din bordeiulu loru
Si-apoi se ne dispute politic'a ce-o avemu;
Mai prefiindeau dreptu de limba, dar' Dómne értale loru,
Căci nu sciáu ce se céra, decâtu bombanu mereu;
Slaviloru, din politica, nu vomu cedo nici unu picu,
Nu, Slavulu dela natura nu poté fi politicu.

Romanulu, prostu dela fire, arâtă cu atestatu
Că dieu lui-i se compete dreptu egale 'n ast'a tiéra;
Firesce că déca frica de elu amu fi aratatu,
Prea usioru poté sperare că-i vomu cede cev'a éra;
Dar' noi ómeni politici, nui-amu cedatu chiar' nimicu;
Nu dieu că dora de ace'a suntemu poporu politicu!

Câte frânturi de popóre santa in tiér'a ungurésa
Tóte voiau in o vreme se devina mari si tari
Ba inca in fanatismu-si voiau chiar' că se croiesca
Nesce state minutele, compuse dia proletari.

Firesce că politic'a nu le sufert
Asta cutedianita mare, chiar' foră-a o pedepst!

Politicea sanetósa dela noi fruntasii tierei
Pretinse, ca limb'a dulce ce-o vorbeseu ângerii 'n raiu
Se o impunem la glóte, chiaru cu ajutulu poterei
Numai so-i vedem odata mai ciopliti decâtu pe cai;
Dreptu că ei opositiune aretau la inceputu,
Dar' apoi cine-i intréba, de e cev'a de facutu?

Vîrt-vomu deci limb'a nôstra, unde numai vomu poté,
In culina, satu si scóla, ba si 'n beseric'a loru;
Luavomu dela netrebuici totu ce numai voru avé
Si le-omu si dá recompensa pôna le-a trece do doru.

Si in fine credemtare ca scopulu ni lomu ajunge
Er' de nu teremtette! in anima-i vomu strapunge.

In dascali avemu nedejde că ne-oru partini fidelu,
Precum si no-ii tienurâmu foră munca tempu de o véra,
Voru vedé ca limb'a nostra s'o 'ntroduca in unu felu
Prin scólele dela sate, apoi pe venitoriu éra
I-i vomu stringe la curse si-i vomu solvi prea frumosu
Pôna vomu poté trantire prostele loru limbe josu!

Ce-i dreptu si adeveratu, nici la draculu nu-i mintiuna,
Dice o dicala vechie, noi ast'a o iscalim!
In popimea romanésca, inc'avemu sprigina buna
Si cu ajatorulu — loru crediu că o se reesimu.

Numai nu sciu ce voesce Baritiu si cu Muresianu
Că adesea-o palmuesce si-i pune la nasu hireanu —

Frica deci de dascalime si popime nu portamu,
Si n'amu avea nici chiar' grigia cându am poté aresta
Pe Baritiu, pe Muresianu, Densusianu si Negritiu,
Pe Cipariulu, Moldovanu si inca mai atâta,
Se-au incă-i de i-amu atrage la recoritoriu putiu
Că se jóce dupa strun'a carea noi o incordamu!

Scurtu, de veneticii tierei frica mare nu portamu,
Dar' — dupa cumu dice cel'a: hátra van — de ce me temu,
Germanii si germanismulu, voru luá si ce n'avemu;

Căti magnati din neamul nostru, numai ambi ungarescă
Se punu cu mare sudore a inventia di si nōpte,
In loculu limbei materne — pe cea prōsta germanescă
Si nu vrēu a dā urechia, nici chiar' magiareloru siōpte;

Frica ne cuprindre mare, ca Germanii de nimicu
'Si-oru formă la noi in tiéra partidulu loru politie.

J. P. R. de alalta-eri,
secretariu la ministeriu,
cu pinteni si cu mustetie,
si la cisme totu cu cretie!

Receta pentru de a gasi unu barbatu.

1. Mai multu simtu comunu si mai puçinu spiritu.
2. Mai multe ocupatiuni folositorie si mai puçina toaleta si lucusu.
3. A se ocupă mai multu de afacerile casei de cătu de Misterile Parisului.
4. A si repară hainele si ciorapii de cătu a se ocupă de frivolitati.
5. A cetei carti de menagiu si bucataria, carti morale si instructive, ér' nu jurnale de moda.
6. A nu face toalete care sparia pung'a candidatiloru de maritagiu.
7. A probă in fine barbatiloru, că ei voru gasi in soziele loru unu ajutoriu si amicu, éra nu o piedeca si ruina, — mangaiare si fericire dar' nu otrava si mōrte.

Cându femeile se voru convinge de necesitatea si folosulu acestei recete, atunci numerulu dameloru nemaritate va scadé si voru fi mai fericite precum si barbatii. *Perdafulu.*

MUSTRAREA MUIEREI

(Refrenu la: **Necasulu unui barbatu cu muiere rea** *).

Barbatiele, fētulu meu,
Nu te tiēnu io asié reu,
Totusiu nu te superă,
Pentru că te-oiu intrebă:
Ce-alianu si ce dusi rei,
Totu aveti voi pe femei?
Că ori si cum voi gānditi,
Cu ele v'ajutoriti;
Că de nu v'ar' trebut,
N'ati umblă a-le peti . . .

Pâna ce 'su la parinti,
Stati de dragi se-le 'nghititi;
Dupa ce le-aveti socii,
Câti-va ani e coa de-ântâi, —
Apoi v'afatlă banuiti
Câci nu le ati roșu 'n dinti!
Ori pre care se-o luati,
Vina cauta se-i afatlă;
Nu ve uitati si la voi,
Câte vini v'amu dā si noi.
Da noi daca nu putemū,
Cauta numai se rabdamu.
Dar' cându amu avé potere,
Se ve damu si noi pe piele,
Cum si voi nōue ne dati,
N'ati umblă totu bosumflatii;
Credu că v'ati mai domoli
Si nu ne-atii totu asupri;
V'ati stringe cōrnele 'n sacu,
Nu ne-atii sarf totu in capu.

Asculta dragutiulu mieu;
Ce ti-oiu povestii si eu:
Câte dile frecu in anu,
Si nu faceti nici unu banu,
Siedeti colaciti pe vētra,
Pâna faceti locu in pētra;
Si ne nadusiti in pripa
Cu spurcatiunea de pipa. —

Numai din pipa se tragă.
Ba seracele femei,
Stai de mil'a loru se piei;
Si-unu creitiariu ce ele'lui facu,
Lu scodolescu pe tabacu.
Apoi voi nu aveti vini?
Cându mergeti pe la vecini,
De dia'a 'ntréga siedeti,
Pân' vi gur'a chiar' horneti.
Ba pe-acolo 'su si vecine,
Le sciti voi destulu de bine!
Apoi totu noi suntemu rele,
Si bune suntu numai ele.
Dar' noi lucramu totu in vigu,
Fie plōie, fie frigu.
Ba chiar' de destule ori,
N'alegemu nici serbatori.

Cându gāndescu si me socotu,
Mi-se face in grumazi botu, —
Câtu necasu mai avemu noi,
Si cu murdarii de foi:
De căte ori nōptea sâri,
Pâna-i cresci si i-vedi mari.
Ba inc'apoi déca crescă,
Si ei te mai necajescu.

Da de căte ori patiesci,
Tî urſtu se povestesci,
Cu-unu petioru légeni baiatù,
Cu cel'altu sprijini barbatù, —
Tôta diu'a te sfadesce,
Sér'a ti-se lingusiesce.

Si totusiu nu li rusine,
De dieu că nōue ni bine,
Si că suntemu odichnite,
Par' că i-su esiti din minte.
Pre cându ei in serbatore,
Se iau iute pe petiore,
Si se ducu de ici cōlea,
Pâna-i ajunge setea.
Spune-mi dara, dreptu graiescu?
Dieu că-i dreptu, precum traiescu?
Si déca ve departati,
Apoi numai inturnati,
Pân' abia 'n petiore stati,
De nu-i golu nice unu matiu.
Ba nici atunci n'ati vent
Déca nu ne-amu osteni,
Se mergemu noi dupa voi,
Se v'aducem u dinapoi.
Si déca veniti acasa,
Nu remâne blidu pe mésa,
Ci tóte-su in noi si-n usia —
Apoi se taci că-o papusia.

Ast'a inea totu ar' fi
Déca nu ue-atii si 'mblati.
Da ne piepten'ati de-a-mâna,
Cu ce ve vine la mâna.
Si-apoi toc'ma 'ntr'alu nostu butu
V'apucati si beti mai multu.

Nu grigitti că nu suntu bani
Caveti boi, oi si cârlani,
Séu de nu: vre-o bucatioră,
(Nu lasati curéau'a góla)
Séu de nu-su nici bucatiore,
Ve lasati insetati ore?
Ba nu! c'aveti omenia
La jidovu, vedel'asiu glie!
Duceti bârme, duceti trunchi,
Vindeti boi si faceti junci.
Si moinitiele pe siesu
Mai nu facu nice ovesu;
Că-ci cându ducu altii gunoiu,
Voi totu tragedi la fliscoiu.

Apoi biat'a de femeia
Totu se rabde, au se pieia.
Hm! domne multu mai trudescă,
Femeia, pâna traiesce?!

Apoi, barbate, barbate,

Si vedi, câte-am colindat,
Totu ar' mai fi de rabdatu,
Totu ar' fi cum biata-ar' fi
Ai rabdă si-ai inghită, —
Cându n'ati da de cele rele
Ce ve storcă pâna la piele.
Dar' voi cum dati de alt'a
Apoi pe-a vostre le-ati dă,
Da, le-ati dă în alta tiéra,
Se nu le mai vedeti éra.
Atunci nemicu nu ve place,
Ori ce femei'a ve face.
Totu bufniti si suduiti,
Par' că sunteti chiar' smintiti,
Atunci norocu bunu tienela,
Poti totu trăs buduhala;
Atunci poti totu viga lucră,
Numai platesci nemic'a.

Si cându ar' fi cele rele,
Care umbla se ve-nsiele,
Mai bune, mai frumusiele,
Nu ne-aru mai fi nici o jele,
Da-su mai proste mai urite,
Murdare si cotozite.

Si-apoi se nu dici nemica,
Se taci că si o furnica?
Ba dieu nu ve para ciuda,
Că de-ai fi chiar' si o duda,
Cauta se te sfadesci,
Că altfeliu nu-o se traiesci
Nici cu-unu betivu de barbatu —
Vedel'asiu de totu umflatu.

**

Apoi n'ai ce mai alege,
Si domnii 'su totu de-o lege.
Că eu la domn' am slujit,
Intre dênsii am trudit;
Supera si ei pe domne,
Destulu, o! feresce Dómn,
Mai alesu cum am vedintu
Pe cei insurati de multa.

Cum se scăla — bombănescu,
Si mustetiele-si sucescu;
Ér' dupa ce-au frusitucatu,
Se ducu incetu catra satu,
Si atât'a siedu de multu,
Pâna de-ameadi a trăcutu;
Dómn'a trebue se-ascepte,
Pâna-lu aude pe trepte,
De multe ori se recesce
Mâncarea, pâna sosesce,
Apoi totu domn'a-i de vina
La prândiu precum si la cina;
De prândiesce se intinde
Pe sofa pân' somnu-lu prinde,
Dupa ce dörme de-ajunsu,
Se scăla si éca-i dusu,
Pâna sér'a catra dicee,
Pre unde vré, se petrece.

O dă cătu se intemplă,
De chiar' domn'a me mâna:
Se vedu ca unde remâne
De acasa nu mai vine!?
Apoi dupa ce vînă,
Si domn'a cumva dicea
Cev'a, séu chiar' lu sfadă,
Se miră ce a grajitu.
Erá de buduluitu.
Si cându la bucataria,
Trebua bani de chârthia,
— Că de-argintu nu pré erá —
De cerea cumva se-idea
La multe ce-i trebuiá
Se ducea nu-lu mai vedea
Pâna nótpea târdiú bea.
Si-apoi mai suntu si reporturi
Jocuri in carti si conjecturi,
Cauta se mai chielteșca
Nu-i cătu lumea se traiésca.

Hei domne, o sfinte domne!
Este facu chiar' si la domne
Frumosulu loru peru căruntu,
Ér' nu ca mânâncă untu.

Apoi dragutie barbate
Se u'avemu si noi dreptate?
Se dicemü căte cev'a
De stemperatu inim'a,
Că de nu-amu crepă de locu
Cum crépa capusi'a'n foecu.

J. M. ilu.

Candu se va cunoscere cauș'a bôlei?

Trei medici tienură consiliu asupr'a unui greu-morbosu.

Dupa indepartarea loru morbosulu chemă la patu pe servitoriu seu si 'Iu intrebă:

— Ei bene, bunulu meu servitoriu, tu ai insočit pre medici pâna la usia, nu i-ai auditu ce opiniune avéu asupr'a bôlei mele?

— Dieu, d-le, ei nu se potéu intielege nici decum, fie-care 'si avea opiniunea s'a deosebita de acelui alaltu, — dara celu mai betrânu, că mai cu mente, i-i linisci dicându-le se aiba pucina pacientia căci prin sectionare se voru poté lamuri pe deplenu despre cauș'a bôlei D-tale.

GACITURA

PENTRU CUNOSCATORII DE GEOGRAFIA.

Ici in zon'a stêmparata s'a formatu că din poveste
Unu statu mânulru si potinte, ce din di in di 'nfloresce.
Cultur'a face pasi repedi, inaintéza mereu
In acést'a tiéra mândra, in veciniculu cliseu;
Cu cultur'a mân'a'n mana si averea se maresce,
Tempu ferice, tempu de auru, ori ce urma ne vestesc.
Pace, linisce, repaosu domnesce pentru vecia,
In asta tiéra ferice, in mândr'a imperatia.

Aci nu-i că'n alte state, ce-su remase in cultura:
Ómu de omu se nu incapă, omu de omu se dica hula,
Ci sănt'a sinceritate, marea generositate,
Cu fratie reciproca, unulu altu'a imparte.
Aci nu esistu procese, advocati, judecatori,
Nu su urme de strâmbatate, nice de executori;
Libertatea'n origine aci-si asta patri'a s'a,
Securu este fie care (ce'n mormentu-si va intrá.)

De gradine rapitore nu e imaginatiune,
In acest'a statu potinte, formatu că prin o minune:
Ursulu, lupulu si dihorulu, porculu si vulpea vicleña,
'Si traescu tempulu de aurn, for' se pata vre-o prihană,
In asta tiéra dotata dela natura frumosu,
Dreptuca ele incafa la ómeni mare bene, multu folosu.

Spuna-mi acumu invetatii, sciutori de geografie,
Ce nume pôrta acést'a vestita imperatia?
Ér in semnu de recompensa, pentru-unu respunsu studiatu
Le promit u calea deschisa la Vatiulu celu laudatu!

i. p. r.

STAFET'A SATULUI

Chiar' acum a sositu a-casa din o caletoria lunga, aducându cu sene 23 gravure frumosé pentru „Gur'a Satului.“ Publicarea acestor gravure prin cari se caracterisează fără nimerit situatiunea politica de astăzi se va începe în urul 1 din anul urmatoriu.

Anu nou fericit!